

Economische visie Vijfheerenlanden

2022-2026

‘Vijfheerenlanden veerkrachtig en verbindend’

Inhoud

Inleiding Economische visie Vijfheerenlanden 2022-2026	2
Managementsamenvatting	3
1. Economische foto van Vijfheerenlanden	6
De huidige economie van Vijfheerenlanden	6
De regionale economische context	8
Provincie Utrecht en Economie	9
2. Economische visie 2022-2026	11
(De impact van) Corona	11
Werkgelegenheid	14
Trends & ontwikkelingen	20
Ruimte om te ondernemen	24
Aantrekkelijke vestigingsfactoren	27
Samenwerken & faciliteren	29
3. De economische agenda	31
Bijlagen	34
SWOT-analyse economie Vijfheerenlanden	34
Overzicht initiatieven rond werkgelegenheid vanuit het sociaal domein (volgt later)	35

Inleiding Economische visie Vijfheerenlanden 2022-2026

Een sterke lokale economie is van groot belang voor het welzijn en welbevinden van inwoners en is fundamenteel voor een aantrekkelijke leefomgeving. Naast de werkgelegenheid die geboden wordt, vormt het lokale bedrijfsleven met zijn lokale betrokkenheid ook vaak het cement dat een samenleving bijeen houdt. Sponsoring van sportverenigingen en het organiseren van activiteiten voor inwoners zijn daarvan twee voorbeelden. Belangrijk als spin-off voor de lokale samenleving waarvan overheid en bewoners profiteren.

Omgekeerd is het zo dat het bedrijfsleven niet zonder zijn eigen partners kan. Dat is naast de overheidsinstanties, de bewoners en maatschappelijke en culturele instellingen ook het onderwijs. Het is om die reden dat wij er voor gekozen hebben om met uiteenlopende partijen onze economische visie te formuleren. Tijdens zeven gesprekken, één per portefeuillehouder, met partners (werkgevers, kennisinstellingen, vrijwilligers, lokale organisaties, buurtplatforms, agrariërs) zijn de belangrijkste thema's en trends voor de lokale economische ontwikkeling opgemaakt.

Samen met hen is onze ambitie de economische agenda die hierbij hoort nader vorm te geven en uit te voeren. We hebben er van geleerd en zijn bevestigd in de kennis die we al hadden: over de uitstekende arbeidsethos binnen onze gemeente, over de kracht van het gedifferentieerde karakter van onze economische structuur en over de kansen die er in de toekomst zijn.

De economie is verweven in veel aspecten van het maatschappelijk leven en sectoren. Ze raakt het wonen, de detailhandel, de mobiliteit, recreatie en toerisme, landbouw en duurzaamheid. Daarvan zijn we ons bewust, maar daarover gaat deze visie niet. Er zijn of worden afzonderlijke visies voor die andere sectoren opgesteld. Uiteraard hebben we oog voor de dwarsverbanden en de meerwaarde die deze voor elkaar betekenen, maar de focus ligt op de economische kansen voor onze gemeente.

Het is met veel plezier, terugkijkend op een succesvol proces en met overtuiging naar de toekomst dat we deze economische visie presenteren: Vijfheerenlanden veerkrachtig en verbindend.

Het college van B&W van Vijfheerenlanden,
namens deze
Huib Zevenhuizen, wethouder economie

Managementsamenvatting

Onze ambitie

Een veerkrachtige, verbindende, gezonde lokale economie in een krachtige regionale setting, dat is onze ambitie voor de komende jaren. Als gemeentelijke overheid spelen we daarin een rol, samen met het bedrijfsleven, de onderwijsinstellingen en de lokale bevolking. Samenwerken en faciliteren zijn cruciaal, anticiperen en inspelen op trends vormt daarbij de inbedding. Daarin nemen we als gemeente het voortouw zodat nieuwe initiatieven gekoppeld kunnen worden aan nieuwe samenwerkingen en innovaties sneller van de grond komen. We zorgen daarbij voor voldoende mogelijkheden voor ondernemers om te kunnen groeien.

We doen dit binnen een bredere setting van een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Leefbaarheid in de brede zin van het woord is daarbij van belang: onze werknemers moeten goed en aantrekkelijk kunnen wonen, veiligheid en bereikbaarheid zijn essentieel en het voorzieningenpeil is op orde.

Algemeen

De Economische visie Vijfheerenlanden is een visie voor de komende raadsperiode. Het is een visie die over de eigen gemeentegrens kijkt. Een bewuste en logische keuze, economie is grens ontkennend. De lokale economische ontwikkelingen staan niet op zichzelf, dus ook de visie daarop kan niet zonder te kijken naar en rekening te houden met regionale en landelijke economische ontwikkelingen. Bovendien, de gemeente Vijfheerenlanden is onderdeel van een van de meest competitieve regio's ter wereld, de U16. Een netwerk van 16 gemeenten in de provincie Utrecht.

Deze regio staat de komende jaren voor tal van ontwikkelingen die direct en indirect ook de economie van Vijfheerenlanden raken. De woningbouwopgave, waardoor ook de beroepsbevolking toeneemt, de energiestrategie als onderdeel van het Klimaatakkoord, de aandacht voor het landschap, de veranderende bereikbaarheid en mobiliteit. Ontwikkelingen waaraan de regio U16 via het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) richting 2040 invulling geeft. Via de pijler Werken en in nauwe samenwerking met de provincie Utrecht wordt deze pijler uitgewerkt.

De gemeente heeft ook een samenwerkingspartner aan de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (AV). Binnen de regio AV vindt samenwerking plaats op basis van de Regionaal Maatschappelijke Agenda (RMA). Het thema is 'economisch krachtig' en is onderverdeeld in een zestal opgaven: agrarische economie, maritieme (maak) industrie, vrijetijdseconomie, bedrijventerreinen, arbeidsmarkt en bereikbaarheid. Inmiddels zijn de opgaven maritieme (maak)industrie en bedrijventerreinen samengevoegd.

Naast deze langjarige vooruitblik vraagt ook de kortere termijn aandacht. De Coronapandemie. Deze pandemie heeft aan een versnelde digitalisering van de maatschappij bijgedragen. De kijk op werken, met name thuiswerken, maakt een sterke ontwikkeling door.

Met het oog op die actuele ontwikkelingen, op samenwerkingen en op relaties vinden we het van belang een eigen economische visie te ontwikkelen voor de huidige en de toekomstige lokale ondernemers, werknemers en inwoners. Zij vormen de doelgroep voor wie deze visie is opgesteld. Zij dragen bij aan en hebben baat bij een gezonde lokale economie.

Participatie

In de aanloop naar deze visie is gekozen voor een brede aanpak. Economie kent raakvlakken met nagenoeg alle andere beleidsvelden. Daarom zijn zeven participatiebijeenkomsten gehouden, die aansluiten bij de portefeuilleverdeling van het college. Elk met een eigen kijk op de economie. Deze aanpak leverde interessante discussies en gesprekken op, bood aanknopingspunten, zorgde voor onderling begrip en gaf een goede kijk op dat wat speelt en nodig is voor die gezonde lokale economie. Naast de Corona-crisis als actualiteit zijn uit de bijeenkomsten vijf thema's herleid. Deze vormen de basis van de economische visie. De thema's zijn Werkgelegenheid, Trends & ontwikkelingen, Ruimte om te ondernemen, Aantrekkelijk vestigingsklimaat en Samenwerken & faciliteren.

Corona

Voor Corona geldt dat ten tijde van het schrijven van deze visie de pandemie nog niet achter ons ligt. Wat de impact is voor de (middel)lange termijn is nog niet duidelijk. Economisch zien we dat sommige sectoren in zwaar weer zijn terecht gekomen, terwijl andere juist weten te floreren. Een belangrijk uitgangspunt voor ons bij dit thema is dat we de ondernemers in Vijfheerenlanden de steun bieden die nodig en mogelijk is.

Werkgelegenheid

Werkgelegenheid is het centrale thema binnen deze visie. Het zorgt voor welzijn en welvaart bij de werknemer en de werkgever. Het draagt in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid en vitaliteit binnen de gemeente Vijfheerenlanden. Daarbij speelt de beschikbaarheid van voldoende en geschikt personeel een belangrijke rol, onder andere via arbeidsmigranten. Maar ook het nemen van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid door ondernemers heeft daarmee te maken. De Corona-pandemie, innovatie, verduurzaming, inspelen op de energietransitie, ontwikkelingen die ieder voor zich maar ook in onderling verband invloed hebben op lokale werkgelegenheid.

Trends & ontwikkelingen

Trends in de economie veranderen met enige regelmaat. Sommige verdwijnen als niet haalbaar of realistisch, andere zetten een ontwikkeling in gang. Tijdens de gesprekken is benadrukt dat sommige trends de economische visie verrijken. Een interessant voorbeeld is de 'glocalisering' in plaats van globalisering - dichterbij huis produceren en consumeren in combinatie met de nog steeds aanwezige 'globale' productieketens. Tijdens de Corona-pandemie is de aandacht hiervoor vergroot. Het verminderen van de afhankelijkheid van andere continenten of landen is daarin leidend, hoewel het besef er is dat deze nooit helemaal zal en kan verdwijnen.

Van een heel andere orde is 'vakanties in eigen land'. Een nieuwe trend, die net zoals 'het klimaat' met veel van zijn facetten ter sprake is gekomen. Trends die ontwikkelingen in gang zeten en daarmee via de economische visie in relatie tot andere beleidsvisies aandacht vragen.

Ruimte om te ondernemen

Belangrijk in meerdere opzichten, aldus de opbrengst van de participatie. Onderscheid in ruimte in directe en indirecte zin. In directe zin, ruimte om te ondernemen binnen de gemeente. Het gaat daarbij om de formele werklocaties, zoals kantoorlocaties, winkellocaties en werklandschappen en ook om de mogelijkheid werken meer te combineren met wonen. Breng werken terug in de buurt of winkelcentra. Of daarbuiten op informele werklocaties.

Ruimte in indirecte zin betreft de regelgeving van de gemeente en andere overheden. Deze is vaak te ingewikkeld en tijdrovend. Hulp vanuit de gemeente bij het vinden van financiële ondersteuning/subsidiestromen om als ondernemer sneller te innoveren en te verduurzamen is belangrijk. En niet in de laatste plaats is genoemd de nabijheid van voldoende arbeidskrachten. Ook dat is een vorm van ruimte om te ondernemen waarvoor aandacht is gevraagd.

Aantrekkelijke vestigingsfactoren

Aantrekkelijke vestigingsfactoren hebben invloed op de lokale economie. Het gaat over de beschikbaarheid van voldoende en geschikte woningen voor werknemers, maar zeker ook het aanbod aan cultuur, sport, recreatie, horeca en overige detailhandel. En niet in de laatste plaats draagt bereikbaarheid in belangrijke mate bij aan de aantrekkelijkheid van Vijfheerenlanden om er te werken en te wonen. Er is hierbij sprake van onderlinge wisselwerking.

Samenwerken & faciliteren

'Samenwerken en faciliteren' klinkt als vanzelfsprekend maar is dat niet. Er zijn veel initiatieven, maar niet altijd op elkaar afgestemd. Tijdens alle bijeenkomsten is benadrukt dat het onmisbaar is. Er is een groot bewustzijn dat breed samenwerken de lokale economie ten goede komt. Alle partijen geven aan dat de gemeente een belangrijke coördinerende rol daarin kan spelen. Zij heeft het totaaloverzicht, kan de partijen bij elkaar brengen en stimuleert nieuwe allianties.

1. Economische foto van Vijfheerenlanden

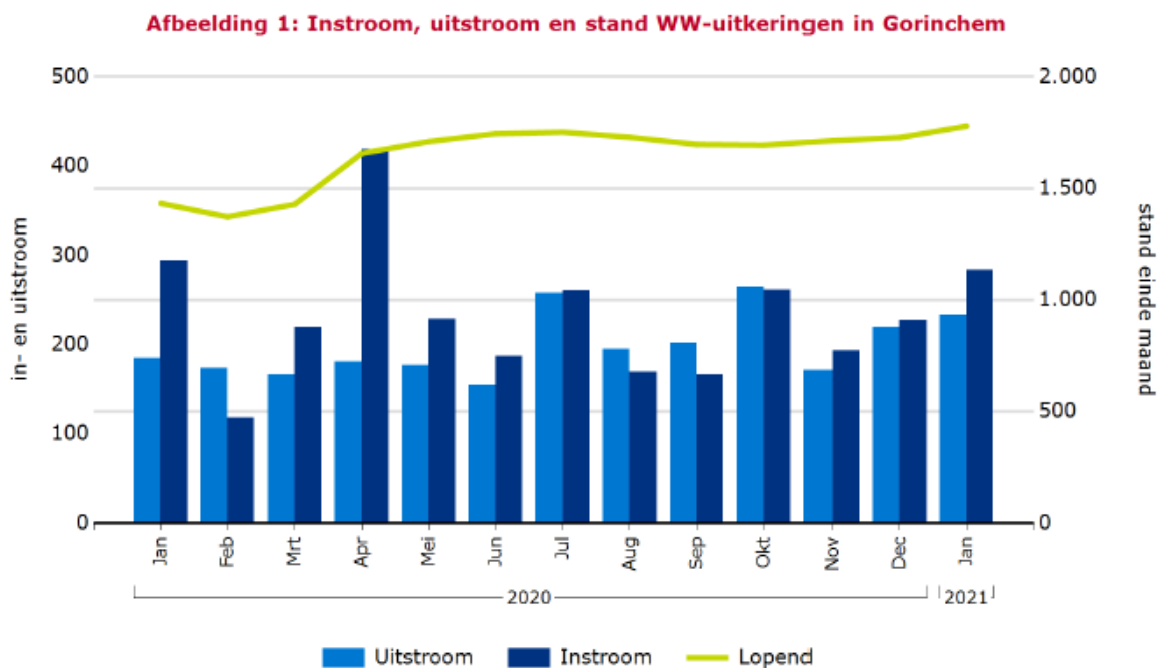
De huidige economie van Vijfheerenlanden

Werkgelegenheid en bedrijvigheid

De werkgelegenheid in Vijfheerenlanden is sinds 2016 met zo'n 5,6% gegroeid (Bron: LISA, PAR, IBI & BAG, bewerkt door Stec 2019). De groei van de werkgelegenheid komt voornamelijk uit de sectoren met over het algemeen banen waarbij een praktische opleiding nodig is, zoals bouw en industrie. Sectoren met doorgaans een hoger benodigd opleidingsniveau, zoals informatie, communicatie of financiële dienstverlening, kenden een krimp. Het aantal ZZP-ers nam in de afgelopen jaren toe, met name in de dienstverlening en het onderwijs.

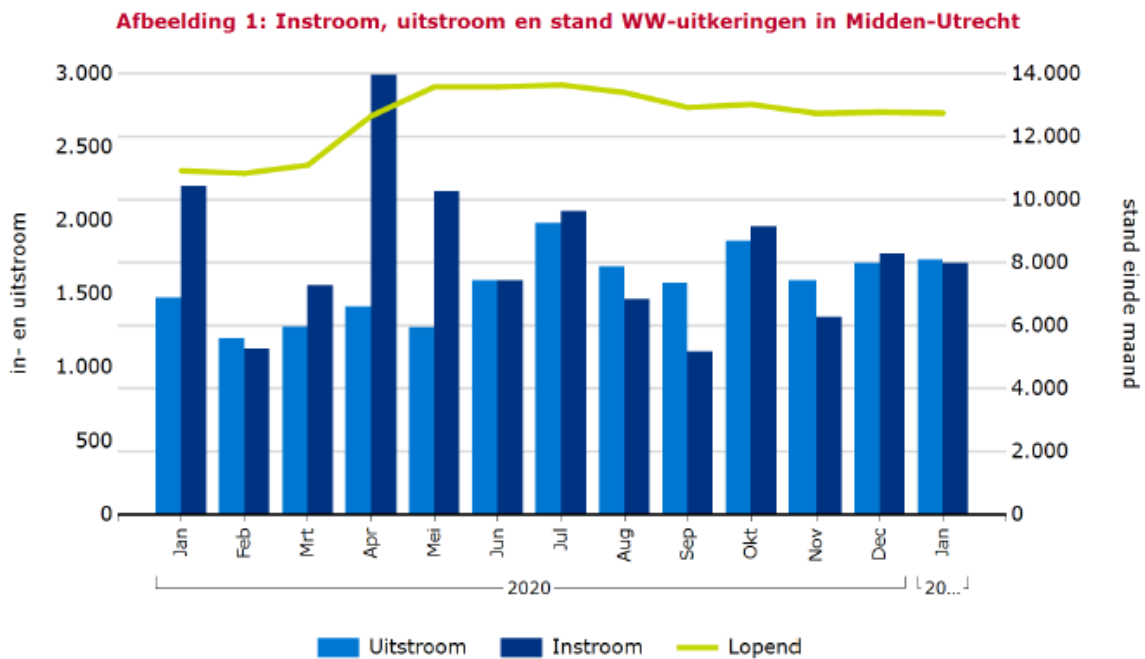
De bedrijventerreinen zijn geliefd blijkt uit het lage leegstandspercentage en de korte tijd dat leegstaande panden beschikbaar zijn voordat er een nieuwe invulling is. Voor kantoorpanden ligt dat anders. Met name in Vianen vraagt dat aandacht. (Bron: naar toekomstbestendige werklocaties in de regio U16, Stec, mei 2020)

NB. het mag duidelijk zijn dat de Corona-pandemie ook voor de werkgelegenheid in Vijfheerenlanden gevolgen heeft gehad en nog krijgt. De meest actuele cijfers van Avres schetsen het volgende beeld in de arbeidsmarktregio Gorinchem, stand januari 2021:

(Bron: www.werk.nl)

Voor de regio Utrecht ziet het beeld er als volgt uit:

(bron: www.werk.nl)

Werkgelegenheid uitgesplitst

We onderscheiden banen op en banen buiten bedrijventerreinen. De bedrijventerreinen zijn goed voor ongeveer 10.000 banen, waarbij de drie grootste sectoren handel (ca. 3.250 banen), industrie (ca. 1.900 banen) en vervoer en opslag (ca. 800 banen) zijn. Buiten de bedrijventerreinen zijn ongeveer 19.000 banen, waarbij ook handel de grootste werkgever vormt met ca. 3.300 banen, gevolgd door de gezondheidszorg (ca. 2.850 banen) en de bouwnijverheid (ca. 2.650 banen). De resterende banen (ca. 1.000) bevinden zich in de agrifood-sector. Ruimtelijk prominent aanwezig, maar in economische zin een relatief bescheiden sector. (Bron: bouwstenen voor een economische strategie regio A-V, Stec, juli 2020).

Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt blijft ook na de Corona-crisis krap voor sommige sectoren. (Bron: UWV). Van krapte is sprake als er meer vacatures zijn dan werkzoekenden. In het tweede kwartaal van 2020 ontstond er door de gevolgen van Corona enige ruimte op de arbeidsmarkt, maar het derde kwartaal vertoonde weer een stijging richting krapte. In het vierde kwartaal van 2020 daalde in ons land zowel het aantal banen en vacatures als de werkloosheid. De krapte doet zich vooral voor in de agrarische beroepen (deels seizoensarbeid, deels jaarrond, bv. hoveniers), de ICT-sector, technische beroepen en in de sector zorg en welzijn.

Door de onzekerheid over de ontwikkeling/bestrijding van het virus en daarmee de impact in tijd gezien blijven wij de gevolgen voor de economie monitoren. Desondanks wordt de arbeidsmarkt de komende jaren gekenmerkt door een aantal indicatoren:

- Er is sprake van een krimp van de beroepsbevolking. Ondanks de verwachte groei van de bevolking krimpt de totale beroepsbevolking als gevolg van de vergrijzing.

- De aanwezigheid van arbeidsmigranten, voornamelijk in de sectoren landbouw en industrie.
- De vraag naar medewerkers in de techniek is nog steeds groter dan het aanbod. Om-, bij- en herscholing van mensen uit andere beroepen naar de technieksector biedt grote kansen voor werkzoekenden.
- Er is sprake van een mismatch op de arbeidsmarkt. Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking matcht onvoldoende met de beschikbare banen. De duale HBO opleidingen in de regio bieden een oplossing.

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van Vijfheerenlanden staat onder druk. De files op de snelwegen rond Vijfheerenlanden en de beperkte en teruglopende bereikbaarheid via het openbaar vervoer veroorzaken dat. En dat terwijl de bereikbaarheid van de gemeente voor zowel het bedrijfsleven als voor de inwoners/werknemers zeer belangrijk is. Weliswaar zorgt de Corona-crisis voor een tijdelijke daling van die filedruk, maar de verwachting is niet dat dit zo blijft. Ondanks het vaker thuis werken zullen de langjarige werkzaamheden aan de A15 en A27 voor overlast gaan zorgen.

Nauw verbonden met bereikbaarheid is verkeersveiligheid. Bij de bevoorrading van winkels en vanuit de agrarische sector wordt gebruik gemaakt van lokale wegen. Dat vraagt om een goed samenspel tussen alle weggebruikers.

De regionale economische context

De regio U16, in economische zin een van de meest competitieve regio's ter wereld, is voor Vijfheerenlanden een belangrijke partner. In de U16 is 'gezond stedelijk leven' een uitgangspunt. Voor Vijfheerenlanden erg aansprekend.

U16 TRECHT
GEZOND LEVEN IN EEN STEDELIJKE REGIO VOOR IEDEREEN

ALBLASSERWAARD-VIJFHEERENLANDEN

Vanuit ruimtelijke economisch perspectief is de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden de meer natuurlijke samenwerkingspartner voor specifiek de agrarische economie en de maakindustrie. Door vergelijkbare uitdagingen in de agrarische sector gaat de samenwerking verder dan alleen de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Ook ten noorden van de Lek (Lopikerwaard) zijn contacten gelegd voor nauwere samenwerking in vergelijkbare dossiers.

Voor de maakindustrie zijn er ook binnen de regio U16 nieuwe mogelijkheden door gebruik te maken van de zgn. MKB-deal Utrecht-West. Dat is een initiatief van de provincie Utrecht, speciaal gefocust op de MKB-bedrijven in de maakindustrie. Binnen dat initiatief kunnen stageplekken en vacatures/banen worden gedeeld.

In beide regio's liggen kansen voor wat betreft Next Economy. Bij Next Economy gaat het over de trends en ontwikkelingen waarmee de regio's en dus ook wij te maken krijgen. Circulaire economie, Smart industry, Robotisering, Open innovatie en Smart logistics zijn daarvan voorbeelden. Op dit moment zijn circulaire economie en robotisering/automatisering aspecten die al in de praktijk worden gebracht. Via de regionale samenwerkingen is hiervoor aandacht, maar zeker ook vanuit de ondernemingen zelf is dit een actueel onderwerp.

Provincie Utrecht en Economie

De provincie Utrecht geeft met haar visie 'focus op een vitale en duurzame economie 2020-2027' van april 2020 richting aan het provinciaal economisch beleid. Dat beleid is gebaseerd op de constatering dat de regionale economie in transitie is.

(citaat) Ze beweegt naar een duurzamer model. Innovaties en voortschrijdende digitalisering vragen andere vaardigheden van ondernemers en medewerkers, andere verdienmodellen en productieketens, inzicht in en toegang tot nieuwe markten, andere financiële instrumenten. De Regionale Economische Agenda 2020-2027 (REA) van de regio Utrecht heeft deze weg naar vernieuwing al ingeslagen.

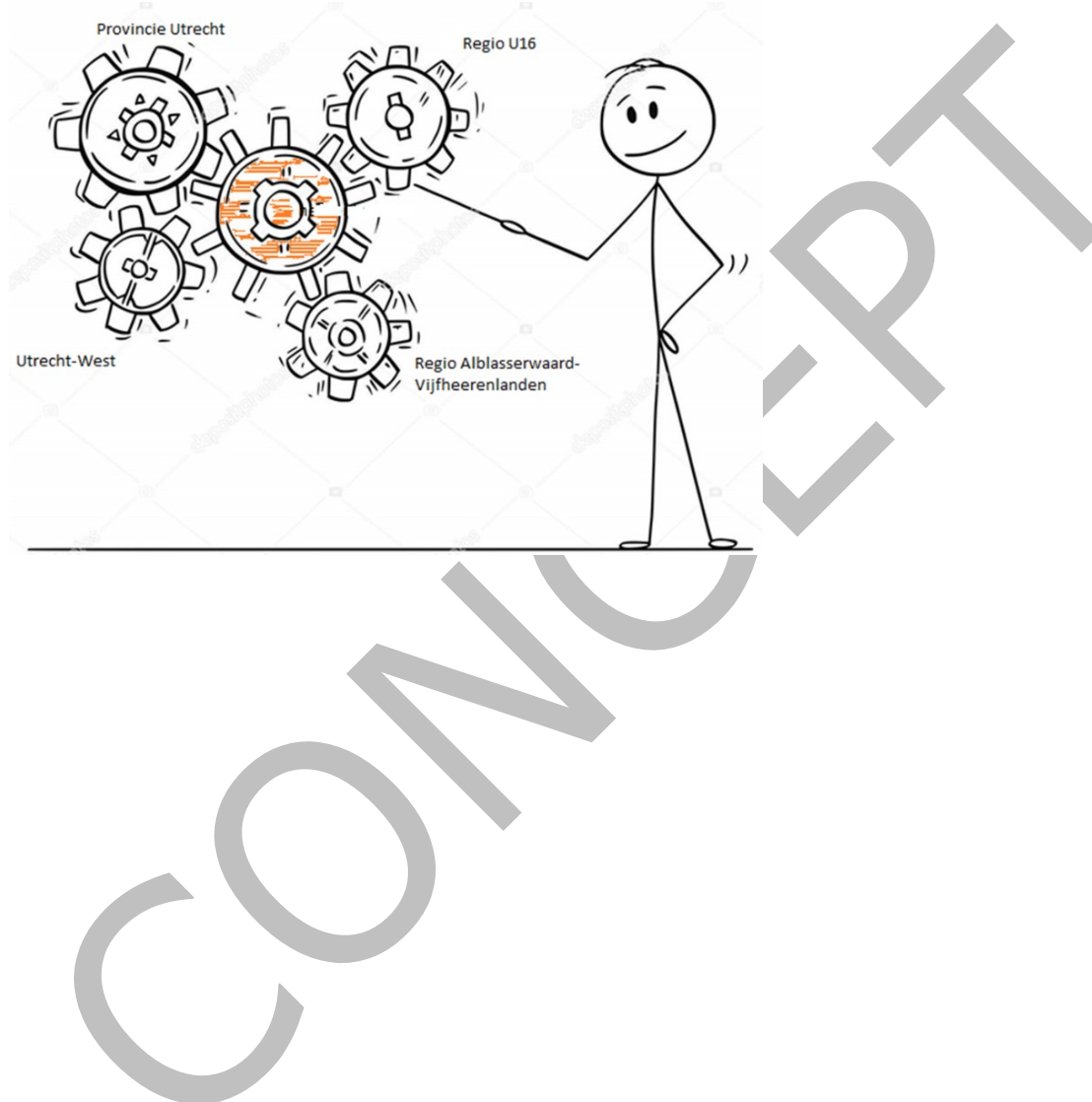
Complexe maatschappelijke opgaven zijn er als 'nieuwe markten' geformuleerd: verduurzaming van de leefomgeving, gezondere mensen en waardevolle digitalisering. De regionale innovatie- en economische ecosystemen worden uitgedaagd om voor deze opgaven met (haalbare, schaalbare en exporteerbare) oplossingen te komen. Partners worden uitgedaagd om in denken en handelen ook zelf te veranderen en mee te bewegen. Daarmee wordt enerzijds regionaal geïnvesteerd in brede welvaart en anderzijds de weg bereid naar nieuwe markten en de toepassing van innovaties. De megatrends die nú in de rest van de wereld worden geïdentificeerd, zijn uiteraard ook in de regio Utrecht zichtbaar.

- **Groei van de bevolking in stedelijk gebied:** legt een druk op gezondheid, voorzieningen, kwaliteit van de leefomgeving en infrastructuur. Daarmee wordt een wissel getrokken op wat juist een van Utrechtse meest waardevolle assets is: de hoge kwaliteit van de woon- en leefomgeving en daarmee de aantrekkingskracht op bedrijven en bewoners.
- **Een vergrijzende beroepsbevolking:** legt druk op het zorgstelsel en de verdiencapaciteit.
- **Noodzaak tot verduurzaming:** energietransitie, investeren in klimaatadaptatie van sectoren (bv. landbouw) en gebouwde omgeving, groeiende grondstoffen schaarste.
- **Digitale transformatie van economie en samenleving:** legt druk op vraagstukken van inclusiviteit, transparantie, ethiek en afhankelijkheid van 'big tech'. Digitalisering verandert iedere economische sector diepgaand: het leidt tot andere verdienmodellen en productieketens, tot ander consumenten- en producentengedrag, het vraagt

*andere kennis en vaardigheden van ondernemer, werknemer en financier.
Digitalisering kan ook ruimtelijke effecten hebben (winkelmarkt, logistieke centra,
kantorenmarkt). (einde citaat)*

(bron: Provincie Utrecht, 'focus op een vitale en duurzame economie 2020-2027', april 2020)

In onderstaande figuur is het samenspel tussen gemeente, provincie Utrecht, regio U16, regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden en subregio Utrecht-West gevisualiseerd.

2. Economische visie 2022-2026

Naast de meer of minder autonome trends in de economie is er tijdens zeven participatiebijeenkomsten breed gekeken naar de kansen voor de economie in onze gemeente. De inbreng is te herleiden tot vijf thema's, naast Corona als 'rode draad'. Kernwoorden en -waarden zijn 'integraliteit' en 'samenhang'. Integraliteit vanwege de overlap met andere beleidsvisies en -thema's, samenhang vooral in de relationele sfeer tussen partijen die bewust en onbewust een rol spelen in de lokale economie.

(De impact van) Corona

Het is iedereen duidelijk dat de pandemie grote gevolgen heeft gehad, nog heeft en zeker nog gaat krijgen voor de lokale ondernemers, de werknemers en ook de consumenten. Wat die gevolgen precies zullen zijn verschilt per sector en wordt pas later duidelijk. Het is de vraag of de economie naar 'normaal' terugkeert. En wat is of wordt dat 'normaal'? Op dit moment is alleen een duidelijk onderscheid aan te brengen in sectoren die de crisis nauwelijks te boven komen, sectoren die geen profijt of last ervan hebben en sectoren die juist veel baat hebben bij de gevolgen van de crisis of daarin kansen zien.

Voorzieningen/maatregelen in relatie tot de arbeidsmarkt

Landelijk zijn en worden voorzieningen getroffen, verlengd, aangepast om ondernemers te steunen. Ook provinciaal en regionaal zijn er initiatieven. Ondernemers kunnen voor informatie en hulp bijvoorbeeld terecht bij Utrecht Region Economische Corona Alliantie (EURECA). De Economic Board Utrecht is hiervoor het loket. Verder financiert de provincie Utrecht het project 'De techniek samen de crisis door'. Dat project draagt eraan bij dat er nu en in de toekomst voldoende gekwalificeerde vakmensen zijn voor de economische opgaven als de energietransitie.

Ook kunnen ondernemers met het project 'Nu Digitaal' steun krijgen bij het digitaliseren van hun bedrijfsactiviteiten. 'Nu Digitaal' is speciaal ontwikkeld voor ondernemers waarvan het bedrijfsmodel door de coronacrisis onder druk staat. Het programma biedt ondernemers een pakket met hulpmiddelen, zoals advies, een online marketingcoach en bijeenkomsten.

Sinds het uitbreken van de Corona-crisis brengt de provincie Utrecht regelmatig een monitor over de economische impact van de coronacrisis uit. Met deze monitor wil de provincie bedrijven, gemeenten en overige organisaties ondersteunen met actuele informatie.

Ook de regio Alblasterwaard-Vijfheerenlanden kent initiatieven die ondernemers, maar ook werknemers helpen. Voorbeelden zijn:

- het digitale platform WIIJII om mensen zelfbewust te maken van de mogelijkheden die ze hebben op de arbeidsmarkt in de regio.
- De Sity Academy, vooral gericht op het vervullen van vacatures door her- en bijscholing van inwoners uit de regio. Het gaat daarbij om het aanleren van praktische vaardigheden, het werkfit - en vakbekwaam maken.
- In het kader van crisisdienstverlening op de arbeidsmarkt is een Regionaal Mobiliteits Team (RMT) vanuit de arbeidsmarkt Gorinchem opgericht. Het RMT richt zich op werkenden maar ook op zelfstandigen die door de Corona-pandemie werk zoeken.
- En niet in de laatste plaats Avres die de grootste rol heeft. Avres is primair verantwoordelijk voor de uitvoering van de Tozo (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers), maar informeert ondernemers ook actief over alle andere regelingen. Verder is Avres ook de uitvoerder van de bijstandsregelingen etc. en kan zij haar cliënten een compleet advies geven. Avres in samenwerking met het UWV bieden ondersteuning aan werkgevers met arbeidsmarkt gerelateerd problemen in het Werkgevers Service Punt. Ook Avres zorgt met regelmaat voor een update van actuele ontwikkelingen.

Tenslotte is er de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW). Deze regeling is er gekomen om werkgevers die door de coronacrisis te maken hebben met omzetverlies tegemoet te komen. Met de tegemoetkoming NOW kunnen werkgevers hun werknemers met een vast en met een flexibel contract doorbetalen en in dienst houden. De insteek is zo veel mogelijk banen te behouden. De behandelende instantie is het UWV

Corona crisis in de praktijk

De Corona-crisis heeft een aantal trends en ontwikkelingen die al zichtbaar waren versneld omgevormd tot het nieuwe normaal. Zonder volledig te zijn gaat het bijv. om digitalisering, thuiswerken, internet-winkelen en in het verlengde daarvan digitaal boodschappen doen.

Sommige ondernemers gebruiken deze periode van lagere afzetmogelijkheden als kans om tot verduurzaming te komen van het bedrijfspan en de -voering. Andere sectoren hebben het te zwaar voor dit soort maatregelen of kunnen dat niet, zoals in de culturele sector, de reisbranche en de horeca.

Ook lokaal laat de crisis zijn sporen na, in negatieve, maar zeker ook in positieve zin. Tijdens de participatiebijeenkomsten is dat onderscheid gebleken. Enkele voorbeelden die zijn gepasseerd:

- Zeker dit jaar is beduidend meer dan in voorgaande jaren de vakantie in Nederland doorgebracht. Ook is de behoefte aan recreatie dichtbij huis gegroeid. De verwachting is dat dit blijft.
- Mensen zijn beter en bewuster gaan eten. Daarvan profiteren de agrariërs die een stijging zien in de verkoop van hun producten.

- Er is gesproken over het ontwikkelen van een breed scala aan arrangementen waarin verschillende lokale partijen inbreng hebben en samenwerken.
- De crisis zorgt bij sommige branches voor een versnelde aanpak van verduurzaming. Daarbij zijn zorgen geuit bij de bestaande en beperkte netcapaciteit. Zowel door en over de stroomgebruikers en –verbruikers, maar ook over de terug levering van duurzaam opgewekte stroom.
- Ook is gewezen op de gevolgen van vooral het thuis onderwijs. De doorzettende digitalisering vraagt een aanpassing van dat onderwijs.
- Een positief gevolg van de crisis is dat de inwoners meer aandacht hebben voor hun leefstijl.
- De huizenmarkt blijft gespannen. Met name de in de regio relatief betaalbare prijzen in Vijfheerenlanden zorgen voor nieuwkomers op de huizenmarkt. Het zijn stedelingen die naar Vijfheerenlanden verhuizen. Deels nieuwe bewoners, deels bewoners die terugkeren. Vooral Hoef en Haag en Broekgraaf merken dat.

Economische aandachtspunten:

- 1. Blijf de ontwikkelingen rond Corona en de impact op ondernemend Vijfheerenlanden volgen***
- 2. Overweeg vooralsnog geen eigen aanvullende gemeentelijke voorzieningen, anders dan situationeel***
- 3. Benut het momentum en (onder)steun waar mogelijk trends die ten goede komen aan de lokale economie.***
- 4. Het opwaarderen van het bestaande ondernemersloket kan de ondernemers beter helpen***

Werkgelegenheid

Ontwikkeling werkgelegenheid

Cijfers van het UWV geven aan dat door Corona de werkloosheid is gestegen. Vooral onder jongeren, omdat deze groep veelal een tijdelijk contract heeft en vaker dan andere leeftijdsgroepen als uitzend- of oproepkracht werken. Deze groep werknemers, zonder een vast contract, verliezen in lastige tijden vaak als eerste hun baan. Ook zijn tijdens de huidige crisis de horeca en detailhandel zwaar getroffen. In deze twee sectoren zijn juist veel jongeren werkzaam. Eerdere crises leren dat jongeren ook vaak als eersten weer een baan vinden als de economie weer begint te groeien (Bron: UWV, 2020). Werkgevers proberen jongere werknemers te binden en te boeien aan hun organisatie. Jongeren hebben een frisse blik en kijk op de organisatie. Bovendien is een gezonde mix van jong en oud enorm belangrijk.

Een leven lang leren

Tal van factoren maken dat een leven lang leren in ontwikkeling is. Naast toenemende automatisering en nieuwe technologieën veranderen functies van medewerkers en daarmee ook de vaardigheden die nodig zijn. Verder speelt de vergrijzing een grote rol. We werken allemaal langer door, blijven onszelf voortdurend ontdekken en ontplooien. En telkens iets bijleren vergroot de kans op een baan in de toekomst (Bron: Start People, 2020).

**EEN LEVEN LANG
LEREN**

**WANNEER BEN IK
DAN GESLAAGD**

het broertje
van

Loesje

Ook is het juist nu, tijdens de corona crisis, extra belangrijk dat medewerkers en/of werkzoekenden zich gemakkelijk kunnen laten om-, her- of bijscholen. Werkgevers kunnen nieuwe medewerkers 'training on the job' aanbieden, een opleidingsbudget beschikbaar stellen om zo hun medewerkers te stimuleren 'een leven lang te leren'. Het gaat er om medewerkers 'te binden en te boeien'.

De ontwikkeling van de 'platformeconomie'

Het aantal ZZP-ers in Nederland en Vijfheerenlanden is groot. Een van de oorzaken van de stijging van deze 'zelfstandigen zonder personeel' is dat bedrijven minder werknemers in vaste dienst hebben. Bedrijven besteden steeds meer taken uit en door de kenniseconomie neemt het belang van flexibiliteit en innovatie toe. Bovendien versnellen digitale platforms dit door vraag en aanbod slim met elkaar te matchen. In Nederland staat dit bekend als platformeconomie. Deze zzp-er heeft geen vast dienstverband maar werkt in de vorm van betaalde klussen of korte dienstverbanden, die opeenvolgend of gelijktijdig kunnen worden uitgevoerd. Op deze platforms worden individuele competenties gekoppeld aan specifieke eisen voor een bepaald project (Bron: Smart People, 2020). Deze platformeconomie biedt de mogelijkheid specialisten in te zetten voor afgebakende klussen.

Digitale werving van personeel

Door nieuwe technologieën en het corona-virus vinden steeds meer activiteiten in de recruitment branche online plaats. Millennials zoeken niet op een carrièrebeurs naar een baan, zij kijken liever online op bijvoorbeeld LinkedIn of Instagram. Dit zorgt ervoor dat de werving en selectie steeds meer via de smartphone zal plaatsvinden. Als ondernemer is het dus enorm belangrijk online vindbaar te zijn.

Flexibelere arbeidsmarkt

Anders dan vroeger, toen beginnen en eindigen bij dezelfde werkgever 'normaal' was, lijkt nu 'jobhoppen' steeds meer de norm. Vooral jonge werknemers wisselen geregeld van baan. Stilstaan is volgens deze jonge werknemers funest voor je carrière (Bron: Jobse, 2019). Zij hebben meer behoefte aan vrijheid en blijven zichzelf liever uitdagen. Een duurzame relatie met de werkgever heeft dan minder prioriteit. Als werkgever is het daarom belangrijk om met (jonge) werknemers in gesprek te blijven. Wat willen zij bijvoorbeeld nog leren en hoe kunnen zij zichzelf uit blijven dagen. Tot meer flexibiliteit op de arbeidsmarkt kan ook worden gerekend de recent gestarte proef rond (tijdelijke) uitwisselbaarheid van personeel. Bedrijven die in deze Coronatijd personeel 'over hebben' zoeken de samenwerking met collega-bedrijven die juist een tekort aan personeel ervaren en tijdelijk gebruik kunnen maken van dit aanbod.

Vijfheerenlanden

Essentieel voor een gezonde lokale economie is dat bedrijven kunnen voorzien in hun behoefte aan goed opgeleid en gekwalificeerd personeel. Een gezonde werkgelegenheid draagt bij aan een goede balans tussen welzijn en welvaart voor de inwoners en de ondernemers. Werkgelegenheid wordt beïnvloed door verschillende ontwikkelingen op de arbeidsmarkt: door krapte (hoe kom ik aan geschikt personeel?), door krimp (veroorzaakt door de toenemende vergrijzing) en door een veranderende arbeidsmarkt (een gevolg van digitalisering, automatisering en robotisering).

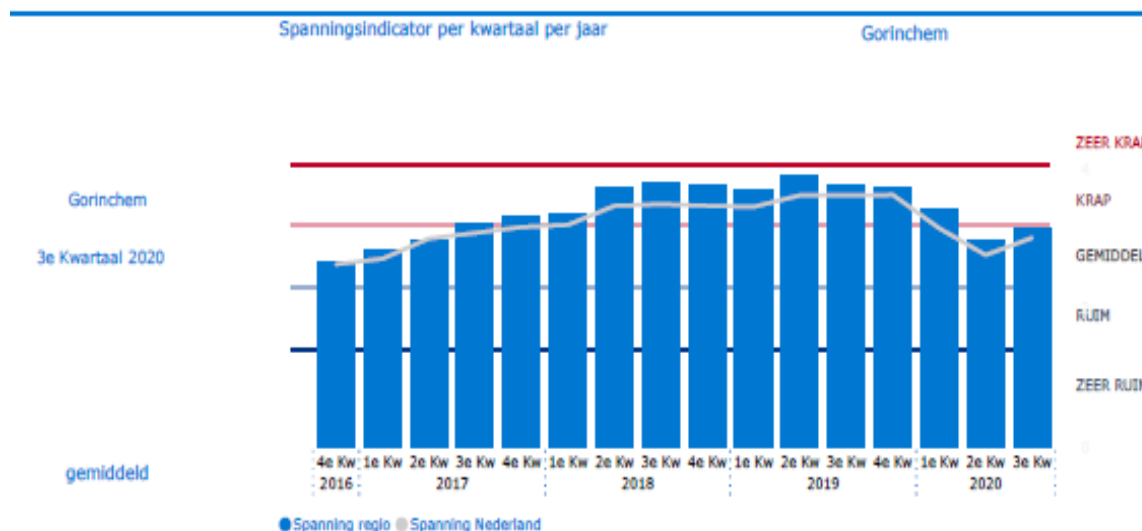
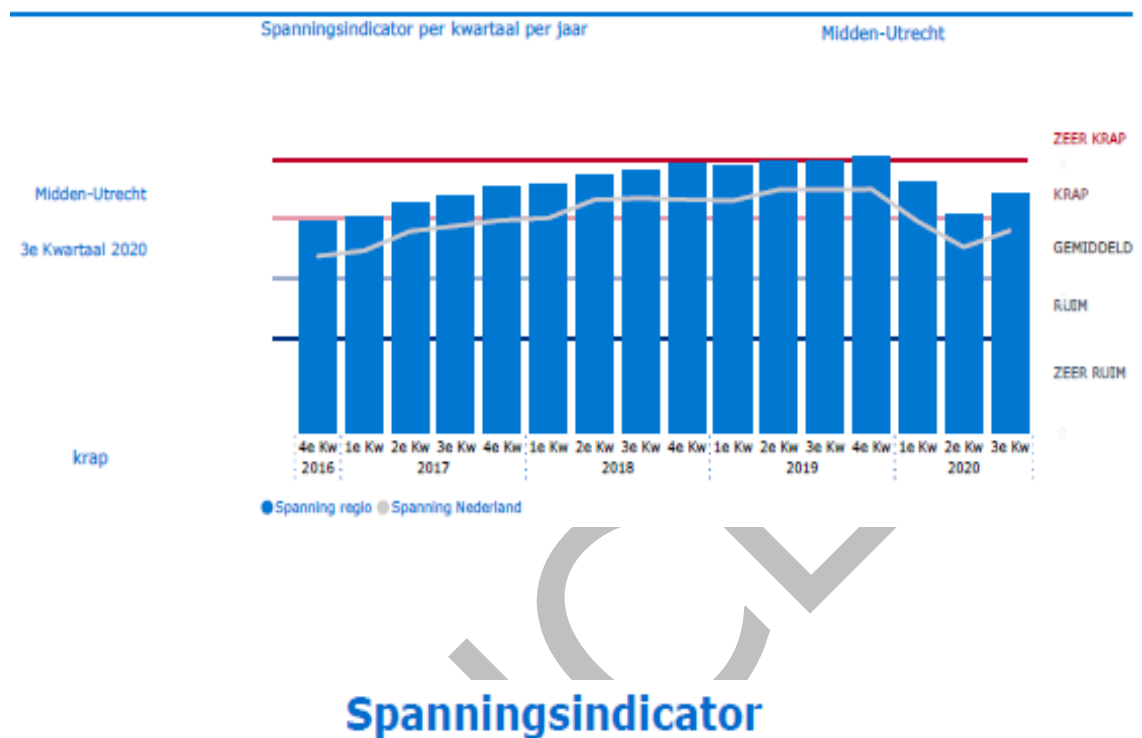
Tijdens het participatieproces is werkgelegenheid uitgebreid aan de orde gekomen. Van de wegtrekkende jeugd, het niet vervuld krijgen van stageplaatsen of vacatures door de beperkte bereikbaarheid van de werklocatie tot de toenemende behoefte aan arbeidsmigranten als een gevolg van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Er is aandacht gevraagd voor praktische oplossingen 'dicht bij huis'.

Krapte

Van krapte is sprake als er meer vacatures zijn dan werkzoekenden. Krapte op de arbeidsmarkt is niet voor elke sector aan de orde. Bovendien verschilt de krapte in de arbeidsmarktregio Gorinchem van die in Midden-Utrecht. In beide regio's is behoefte aan technisch geschoold personeel. Onderscheidend is de grote vraag naar ICT-ers in Midden-Utrecht, iets wat duidelijk minder speelt in de arbeidsmarktregio Gorinchem (Bron: 'Bouwstenen voor een economische strategie, regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Stec, juli 2020).

Via zgn. spanningsindicatoren geeft het UWV inzicht in de ontwikkeling van de arbeidsmarkt. De spanningsindicator meet de verhouding tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door het geschatte aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen die in de eerste 6 maanden van hun WW-uitkering zitten. Onderstaand voor de regio's Midden-Utrecht en Gorinchem deze indicatoren, 3^e kwartaal 2020:

Spanningsindicator

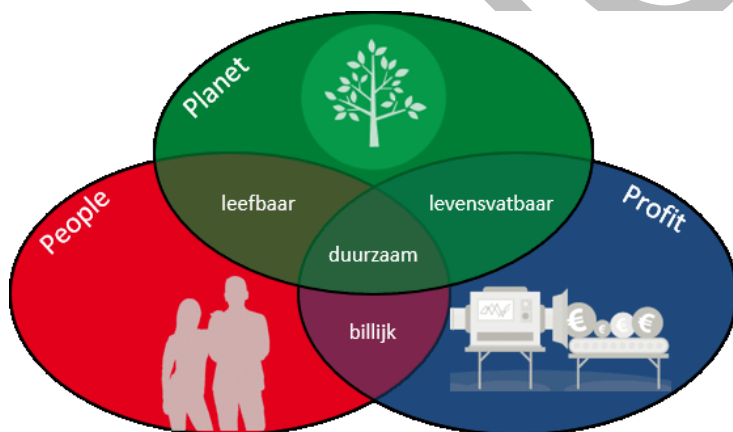
In het vierde kwartaal van 2020 daalde zowel het aantal banen en vacatures als de werkloosheid. Door de coronacrisis telde het vierde kwartaal 133 duizend banen minder dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Hoewel het aantal vacatures in het vierde kwartaal afnam, nam het aantal werklozen sterker af. Hierdoor is de spanning op de arbeidsmarkt iets toegenomen (Bron: CBS).

Een sector die er uit springt in de Corona-periode is de zorgsector. Deze sector ervaart de crisis juist als kans om personeel aan zich te binden, al dan niet via bij-, her- of omscholing. Gedupeerden door de crisis uit andere sectoren die de overstap willen maken naar de zorg.

Als er al sprake is van krapte, zoals bijv. in de agrarische sector, vormen arbeidsmigranten een deel van de oplossing. Arbeidsmigranten blijven ook in de toekomst nodig. Binnen de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden zijn naar schatting tussen de 2.000 en 2.500 arbeidsmigranten actief. Ook de doorzettende vergrijzing van de beroepsbevolking draagt op termijn bij aan de inzet van arbeidsmigranten (Bron: Stec 2020)

Krapte kan ook ontstaan door het ontbreken van de juiste vervolgopleiding na de middelbare school in de eigen gemeente. Deels afhankelijk van het opleidingsniveau (van praktisch tot HBO/WO) kiest de jeugd voor vertrek uit de gemeente of voor een opleiding buiten de gemeente. Deze groep raakt buiten beeld bij de lokale ondernemers en andersom. Opleiding en stages worden vaak gevolgd door een baan buiten de gemeente Vijfheerenlanden. Pas op latere leeftijd keren de dan jongvolwassenen al dan niet met hun gezin terug naar Vijfheerenlanden.

Krapte biedt vanuit het perspectief van maatschappelijk verantwoord ondernemen kansen, met name voor personeel met een afstand tot de arbeidsmarkt. Er zijn veel lokale initiatieven, vanuit de gemeente, vanuit Avres, vanuit Stichting Samen Doen, enz. In bijlage 2 is daarvan een overzicht opgenomen.

(maatschappelijk verantwoord ondernemen verbeeld)

Uit het participatieproces kwam naar voren dat onderlinge afstemming over alle initiatieven voor verbetering vatbaar is. Op de hoogte zijn van elkaars initiatieven en kansen om de samenwerking naar een hoger niveau te brengen zijn daarbij de belangrijkste constatering. Vanuit het perspectief van de ondernemer als werkgever een nadrukkelijke behoefte. Rond de inzet van personeel met een afstand tot de arbeidsmarkt heeft de ondernemer en de werknemer baat bij meer steun vanuit de faciliterende organisatie(s).

Krimp

Stec heeft in zowel het onderzoek 'naar toekomstbestendige werklocaties in de regio U16' als de rapportage 'bouwstenen voor een economische strategie regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden' uitspraken gedaan over de geprognoseerde ontwikkeling van het aantal inwoners en de ontwikkeling van de beroepsbevolking. Het aantal inwoners van Vijfheerenlanden zal tot 2040 licht stijgen (Bron: Primos 2019) terwijl de beroepsbevolking door vergrijzing tot 2050 met circa 3% krimpt. In 2020 bedroeg het aantal 65-plussers circa 20% in de regio. Dit percentage zal in lijn met de nationale demografische ontwikkeling in 2050 27% bedragen. Deze ontwikkeling zorgt op termijn voor nog meer druk op de lokale arbeidsmarkt.

Veranderende werkgelegenheid

Al langer heeft de digitalisering, naast automatisering en robotisering, invloed op de arbeidsmarkt en de werkgelegenheid. Lokale ondernemers geven aan steeds meer moeite te moeten doen aan geschikt personeel te komen. Zelfs het vervullen van stages blijkt in de hedendaagse praktijk niet altijd eenvoudig ondanks het ruime aanbod aan studenten. Vooral vanuit MBO/technisch is aandacht gevraagd voor het grote tekort aan stageplaatsen.

Er zijn ook suggesties gedaan. Bied de jeugd een mogelijkheid dicht bij huis een opleiding te volgen, bij voorkeur dicht bij de bedrijven of zelfs binnen de bedrijven. Dichter bij huis vergroot de kans dat de stage of opleiding wordt omgezet in een arbeidsovereenkomst. Zoek daarvoor verbinding met opleidingsinstellingen en met instanties die zich inzetten op dit vlak. Genoemd zijn de regionale beroepen en innovatiecampus i.o. (RBIC) en het innovatie- en afstudeercentrum i.o. (IAC). Ook aansluiting zoeken bij de MKB-deal Utrecht-West past daarbij. Dat is een deal speciaal gericht op de MKB-bedrijven in de maakindustrie. Binnen dat initiatief kunnen stageplekken en vacatures/banen worden gedeeld. Een initiatief vanuit de provincie Utrecht.

Het onderwijs geeft als suggestie mee de jeugd in een zo vroeg mogelijk stadium op te zoeken en kennis te laten maken met de mogelijkheden bij lokale bedrijven. Ga met ze in gesprek en betrek ze actief bij de uitwerking van deze economische visie. Daarnaast vormt Game-On van School & Bedrijf, de tweejaarlijks technologiemanifestatie voor het onderwijs in de regio, een mooi initiatief dat steun verdient. Zeker kijkend naar de beroepen die de komende jaren als kansrijk worden gezien. Voorbeelden zijn de 'techniekroute', lokale leerlingen van de basisscholen komen op een speelse manier in aanraking met lokale bedrijven en 'kom/kijk binnen bij bedrijven'. Dit initiatief is erop gericht om bedrijven en organisaties in contact te brengen met werkzoekenden, leerlingen, stagiairs en vrijwilligers. Ook scholen met leerlingen en studenten die zich willen oriënteren op branches en beroepen maken gebruik van deze open dagen. Voor leerlingen zijn de bedrijfsbezoeken van grote meerwaarde voor het bepalen van een vervolgopleiding.

In het kader van gekwalificeerd personeel geldt dat de juiste basiskwalificaties tijdens de opleiding worden verkregen, zodat de overgang van theorie naar praktijk soepel verloopt. Deelnemers aan de participatie kwamen tot de conclusies dat daarbij ook de juist praktijkgerichte componenten als communiceren, planning, structuur en samenwerking horen. Vooral die bleken onvoldoende ontwikkeld en zijn voor verbetering vatbaar. Met name op het scharnierpunt VMBO/HAVO naar MBO/HBO is dat belangrijk.

Tenslotte geven ook de mogelijkheden voor her-, bij- en omscholing vanuit de arbeidsmarktregio Gorinchem goede vooruitzichten om in te spelen op die voortdurend veranderende arbeidsmarkt. Dat geldt voor alle doelgroepen, van recente werklozen tot mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Iedereen kan en mag meedoen. Daar ligt een mogelijkheid en rol voor werkgevers in Vijfheerenlanden in samenwerking met de leerwerkloketten van Midden-Utrecht en Gorinchem. In de regio Gorinchem zijn nu 463 zgn. Leerwerk-bedrijven. Dat is ongeveer de helft van de bedrijven in de arbeidsmarktregio Gorinchem.

Onbekendheid Vijfheerenlanden

Tijdens de participatie is ook geconstateerd dat Vijfheerenlanden nog onvoldoende bekend is als gemeente waar het naast prima werken, ook goed wonen en recreëren is. 'Onterechte bescheidenheid' is daarbij gebruikt door de deelnemers aan de participatie. Breng de gemeente voor toekomstige werknemers onder de aandacht met een gezamenlijke promotiecampagne. Het gebied en dus de gemeente staat bekend om mensen met de juiste (werk)mentaliteit, de goede relatie tussen werkgever en werknemer (veel jubilea bij veel werkgevers), een interessant aanbod aan horeca, detailhandel, cultuur en sport in combinatie met de landelijke omgeving. Ook de profilering van de bedrijven zelf kan beter. De gemeente huisvest aansprekende bedrijven die (inter)nationaal actief zijn en een naam hebben opgebouwd.

Economische aandachtspunten:

- 1. Een overkoepelend lokaal platform waarin nauwere samenwerking tussen overheid-ondernemers-onderwijs-maatschappelijke instellingen binnen de gemeente Vijfheerenlanden centraal staat wordt gemist**
- 2. Evenementen waarin lokale jeugd en/of toekomstige werknemers kennismaken met het lokale bedrijfsleven zijn belangrijk.**
- 3. Ondersteun ondernemers die mogelijkheden zoeken toekomstige werknemers zo dicht mogelijk bij huis op te leiden en van werk te voorzien**
- 4. Werk samen met belanghebbende partijen een economisch georiënteerde promotiecampagne Vijfheerenlanden uit**
- 5. Geef de jeugd een platform bij de uitwerking van de economische visie**

Trends & ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen zijn van alle dag en uiteenlopend. Toch zorgt de huidige crisis ervoor dat trends, al dan niet noodgedwongen, sneller worden omgezet in handelingen. Welke trends en ontwikkelingen zijn er op het vlak van economie? In het onderzoek naar toekomstbestendige werklocaties in de regio U16, uitgevoerd door Stec groep, zijn die beschreven als Next Economy. Het zijn ontwikkelingen waarover al wordt gesproken die in een stroomversnelling komen. De digitalisering van Nederland, maar ook het verder automatiseren van (bedrijfs)processen zijn de bekende voorbeelden. Ook de aandacht en het belang van circulaire economie, smart industry, robotisering, innovatie en smart logistics zijn inmiddels bekende trends die hun uitwerking al kennen maar nog niet volledig zijn uitgekristalliseerd.

Het begrip Next Economy, als overkoepelende term, is niet het enige dat invloed gaat hebben op de lokale economie. Dat geldt ook voor de economische ontwikkelingen waarvoor in het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) van de regio U16 aandacht is. Het gaat dan naast energietransitie om klimaatadaptatie en circulaire economie als belangrijke onderdelen van verduurzaming van de economie. En ook de constatering dat het gebied van de regio U16 te beperkt is aan alle pijlers van het IRP voldoende ruimte te geven leidt voor de pijler Werken tot afspraken/uitgangspunten die te maken hebben beperking van het ruimtegebruik. Verdichten en intensiveren van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen, meer thuiswerken, mengen van wonen en werken zijn aspecten die ook daarbij horen. Deze aspecten worden hier genoemd en bij het thema 'Ruimte om te ondernemen' uitgewerkt.

Digitalisering

Op het gebied van digitalisering heeft de gemeente met het aangelegde glasvezelnet een duidelijk en positief signaal afgegeven. Zij stelt ook haar werknemers (inwoners) en ondernemers in de gelegenheid in te spelen op die meer digitale toekomst. Het is ook invulling geven aan een ontwikkeling die door de huidige crisis in een stroomversnelling is gekomen. Zowel werknemers (inwoners) als ondernemers zijn klaar voor de digitalisering van de maatschappij.

Next Economy (Bron: Stec)

Bestaat uit 5 belangrijke trends, circulaire economie, smart industry, robotisering, innovatie en smart logistics.

Circulaire economie

Op dit moment krijgt een thema als circulaire economie nadrukkelijk de aandacht. Tegelijkertijd is circulaire economie nog onvoldoende ontwikkeld. Daar liggen mogelijkheden en kansen. Voor bedrijven en (kennis)instellingen loont het bijvoorbeeld steeds meer om dicht bij elkaar te zitten en/of dicht bij de herkomst van grote reststromen en afnemers.

De uitwerking en praktische toepassing verschilt per sector en zelfs per ondernemer. De gemeente kan aan een versnelling bijdragen door ondernemers hierin actief te ondersteunen. Een voorbeeld daarvan is 'Waarde in de Waard', een serie masterclasses waarin ondernemers worden geïnformeerd over de mogelijkheden hun reststromen in te zetten.

Smart industry/robotisering

Smart industry is de koppeling van automatisering en gegevensuitwisseling aan industriële productie via slimme sensoren, big data, internet of things, automatisering/robots et cetera. Bestaande producten en processen worden hierdoor slimmer en efficiënter. Er ontstaan bovendien nieuwe producten, diensten en processen. Samenwerking tussen bedrijven in de (high tech) waardeketen wordt belangrijker om innovatief en concurrerend te blijven. Op locatieniveau leidt dit onder andere tot het delen van bedrijfsgebouwen, voorzieningen en faciliteiten.

In de productiesector en de logistiek zien we robots steeds meer routinewerkzaamheden overnemen. Dit is nodig om de productie en toegevoegde waarde te kunnen blijven verhogen en om (internationaal) concurrerend te blijven. Inmiddels zijn er in Nederland 155 robots per 10.000 werknemers in de industrie, fors meer dan wereldwijd (74, bron: International Federation of Robotics).

De jaarlijkse groei in deze sector is zo'n 10%. Na de elektronische- en auto-industrie, gaat de robotisering snel in de voedingsmiddelenindustrie. Juist die is groot in Nederland, dus de grootste impact gaat nog komen. (Bron: Stec)

Voor een aantal sectoren in Vijfheerenlanden biedt deze trend/ontwikkeling kansen. Gekoppeld aan het thema 'samenwerken' liggen ook hier mogelijkheden, lokaal en regionaal. Bedrijven die elkaars nabijheid opzoeken en bedrijven die 'samen sterker staan', maar ook bedrijven die hun ervaringen delen. Ketens worden steeds belangrijker.

Smart logistics

De logistiek groeit door trends als de groeiende (smart) industrie en e-commerce. De logistiek wordt steeds slimmer, bijvoorbeeld door big data aan logistiek te koppelen. Maar ook door goed in te spelen op veranderingen in de supply chain door bijvoorbeeld 3D-printing. En door logistieke processen verder te robotiseren/automatiseren. Smart logistics is de overkoepelende term voor de veelheid aan ontwikkelingen die de logistiek beïnvloeden. Denk ook aan logistiek van materialen, grondstoffen en (onderhouds)onderdelen voor bv 3D-printers bij producenten. Materialen moeten niet alleen naar productielocaties worden vervoerd, maar wellicht ook naar mensen thuis. Er ontstaan meer lokale en regionale supply chains en distributienetwerken. En retourlogistiek rondom goederen en materialen die niet gebruikt worden. Dit leidt tot het ontstaan van logistieke (keten)regie- en kenniscentra en nieuwe concepten, zoals digitale warehouses en mobiele fabrieken.

Innovatie

Een begrip dat op vele manieren door de ondernemers al wordt ingevuld, bijvoorbeeld door productinnovatie, procesinnovatie, duurzame innovatie en marktinnovatie. Ook

klimaatadaptatie en de energietransitie bieden ondernemers kansen en uitdagingen via innovatie daarmee aan de slag te gaan.

Daarbij ligt het initiatief vooral bij de ondernemers zelf, met een actieve en faciliterende rol voor de overheid. Ondernemers zijn zelf verantwoordelijk, maar kunnen hulp vanuit de gemeente goed gebruiken.

Innovatie leidt ook tot een verschuiving in de bedrijfsvoering van een primair gesloten innovatieaanpak – waarbij de ontwikkeling plaatsvindt binnen de muren van een bedrijf – naar zogenaamde open innovatie. Hierbij werken bedrijven in een cluster samen, inclusief onderwijs- en onderzoeksinstellingen, om te blijven innoveren en concurreren.

Verduurzaming

Ondernemers blijven niet achter met de verduurzaming van hun bedrijfspand en/of bedrijfsvoering. Belangrijke overweging daarbij is ook dat de verduurzaming uiteindelijk wel gaat leiden tot kostenbesparing. Zij geven aan dat tijd en financiële middelen, dat wil zeggen eigen middelen of subsidie-/stimuleringsregelingen, naast bedrijfseconomische aspecten invloed hebben op de snelheid waarmee verduurzaming kan worden doorgevoerd. Soms ontbreekt het gewoonweg aan voldoende kennis. Daarnaast is er bereidheid samen te werken en blijkt dat vooral een kwestie van de juiste samenwerkingspartners vinden.

Verduurzaming gaat verder dan alleen locatie specifiek. Ook het terugbrengen van de productie naar Nederland (glocalisering in plaats van globalisering) en via korte ketens landbouw- en melkproducten vanaf de bedrijfslocatie rechtstreeks aan de particulier te verkopen worden daartoe gerekend. Niet specifiek genoemd, maar zeker aan de orde bij de verdere verduurzaming in met name de agrarische sector zijn de doorontwikkeling naar kringlooplandbouw.

Onderwijs

Voor de economie in Vijfheerenlanden is het van belang dat naast de ondernemers ook de onderwijsinstellingen inspelen op deze trends en ontwikkelingen met hun aanbod aan de toekomstige werknemer of werkgever. Ondernemers geven aan dat zij daarin graag betrokken willen zijn en willen worden. Er is behoefte aan opleiden en begeleiden van toekomstig personeel dichterbij huis' en meer afgestemd op de ontwikkelingen in het bedrijf(sleven). Bij die overstap van 'leren' naar 'werken' vraagt het bedrijfsleven ook andere en meer praktische kwalificaties. Die gaan vooral over communiceren, planning, structuur aanbrengen en samenwerking.

Economische aandachtspunten:

- 1. Richt vanuit de gemeente een breed georiënteerde 'lokale denktank' op met als doel trends te signaleren en kennis daarvan op te doen;***
- 2. Zoek op basis van gesignaleerde trends en ontwikkelingen de samenwerking met de juiste partijen en in ieder geval met de onderwijsinstellingen***
- 3. Zet in op verduurzaming en innovatie van de lokale economie***
- 4. Onderzoek hoe financiële mogelijkheden kunnen worden gebundeld en leiden tot collectieve acties***

CONCEPT

Ruimte om te ondernemen

'Het lokale bedrijfsleven is essentieel voor de leefbaarheid en vitaliteit van de eigen steden en dorpen.' Dat is vaker naar voren gekomen tijdens de bijeenkomsten. Om ondernemers in staat te stellen die rol te blijven vervullen helpt het hebben van voldoende ruimte om te ondernemen. Ruimte op de huidige vestigingslocatie of ruimte op een nieuw te ontwikkelen locatie. Het gaat ook over voldoende ruimte in indirecte zin, namelijk via lokale regelgeving.

De provincie Utrecht via de POVI en de regio U16 via verschillende onderzoeken over de toekomstbestendige werklocaties, beschrijven de economische uitdagingen die op ons afkomen. De krimp in de retail, het concentreren van kantorenlocaties met multimodale ontsluiting en de ruimtebehoefte van bedrijven op bedrijventerreinen. Daarnaast is er aandacht voor andere aspecten die met ruimte te maken hebben, zoals bereikbaarheid, circulariteit, verduurzaming, digitalisering en de toename van de beroepsbevolking door de voorgenomen bouw van ruim 100.000 woningen, mogelijk oplopend tot zo'n circa 125.000 woningen in de regio U16.

Lokaal is de afgelopen jaren de behoefte aan extra fysieke ruimte voor lokale MKB-ondernemers geconstateerd en toegenomen. Al voor de overgang van de voormalige gemeenten Leerdam en Zederik van de provincie Zuid-Holland naar Utrecht zijn twee uitbreidingen van bestaande bedrijventerreinen in beeld gekomen. Dat zijn de locaties Meerkerk en Nieuw Schaik. De uitbreiding van bedrijventerrein aan Nieuw Schaik is omgezet naar een verdere uitbreiding van de locatie Meerkerk. Deze locatie past beter in de ontwikkeling van de regio U16. Het zijn overigens uitbreidingen vooral bedoeld om de bestaande lokale vraag te accommoderen. Daarnaast ontstaat een nieuwe behoefte aan extra ruimte door ontwikkelingen die te maken hebben met de transformatie van bestaande bedrijventerreinen of delen daarvan naar een andere bestemming. De keus is deze verplaatsingen te faciliteren als gemeente of –zoals in de bijeenkomsten is benoemd- het bedrijf te faciliteren zich elders binnen de regio U16 te vestigen om daarmee de werkgelegenheid voor de regio te behouden.

Regionaal is de behoefte aan extra ruimte op werklocaties onderkend in het rapport van Stec 'naar toekomstbestendige werklocaties in de regio U16' van mei 2020. Er blijkt een behoefte aan circa 186 ha extra bedrijventerreinen tot 2040, exclusief de stad Utrecht. De belangrijkste reden daarvoor is het door ontwikkelen van de regionale economie als gevolg van de geplande regionale woningbouw. Er komen tot 2040 naar verwachting zo'n 80.000 banen bij, buiten de reguliere ontwikkeling op de arbeidsmarkt. Een deel van die banen is voor bedrijven die zijn gevestigd of zich willen vestigen op bedrijventerreinen. Daarvoor is extra ruimte nodig.

Onderdeel van 'ruimte om te ondernemen' is ook de afweging zorgvuldig om te gaan met de ruimte vraag. Daarvoor zijn handreikingen gedaan door zowel de provincie als de U16. Uitbreiden van werklocaties blijft zeker nodig, maar dat kan in combinatie met intensiveren van bestaande en nieuwe werklocaties worden teruggebracht. Het gaat er dan om de gebruiksmogelijkheden op die werklocaties te optimaliseren. De theoretische verwachting is dat met intensivering circa 20-30% ruimtewinst haalbaar is. Vast staat wel dat er altijd voldoende zgn. schuifruimte in de vorm van nieuwe locaties nodig blijft.

Van de berekende behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen (186 ha) heeft de provincie Utrecht al 42 ha. aan terreinen geborgd. Daarbinnen vallen de 2 x 5 ha. voor Vijfheerenlanden (Meerkerk en Leerdam). Op een aantal bestaande terreinen in de provincie Utrecht kan ingezet worden op intensivering. Om onderlinge concurrentie en overaanbod te voorkomen is het van belang dat er regie komt. Daarvoor heeft de provincie Utrecht het regionaal programma Wonen en Werken ontwikkeld. In dat programma zijn uitgangspunten uitgewerkt. Het gaat dan om de typering van uitbreidingslocaties (welke gemeente, welk terrein, netto uitgeefbaar aanbod, terreintype en periode van realisatie). Met de bedoeling het juiste bedrijf op de juiste plaats te krijgen is vanuit de U16 een regionaal gronduitgiftekader in ontwikkeling.

Schematisch ziet dat er zo uit, waarbij onderscheid is gemaakt in de periode tot 2030 en daarna tot 2040:

Samenvattend beeld U16, excl. Stad Utrecht

	<u>t/m 2030</u>	<u>t/m 2040</u>
Uitbreidingsvraag	126	186
Al geborgde terreinen	42	42
Intensiveren	56 - 82	56 - 82
Resterende behoefte	2-28	62-88

Voor Vijfheerenlanden wordt vooralsnog uitgegaan van de uitbreidingsmogelijkheden van de voormalige gemeenten Zederik en Leerdam, naast Gaasperwaard 2 in Vianen. Op deze locaties wordt inhoudelijk dieper ingegaan in de specifieke visie op bedrijventerreinen. Daarin ook aandacht voor mogelijke intensiveringslocaties in Vijfheerenlanden en locaties die vanuit transformatie aandacht vragen.

Naast formele werklocaties is tijdens de bijeenkomsten ook gesproken over de mogelijkheden vrijkomende agrarische bebouwing en leegstaande winkelpanden te benutten als (informele) werklocatie(s). Ook werken vanuit huis is een thema dat nauw samenhangt met het regionaal omarmde principe 'mengen van wonen en werken'. Niet voor alle ondernemers een optie, maar wel voor bedrijfsactiviteiten die in balans zijn met wonen. Daarmee is bedoeld oog te hebben voor de verhouding tussen de te verrichten activiteiten en de drie-eenheid rust, reuring en rumoer. Anders gezegd, reuring in een woonwijk of in een winkellocatie kan acceptabel zijn, zolang het niet leidt tot rumoer. Andersom veroorzaken sommige bedrijfstakken juist rumoer en is vanuit de bedrijfsvoering een combi met wonen juist zeer ongewenst.

Voor het behoud en de groei van de lokale economie is ruimte om te ondernemen een vereiste. De Omgevingsvisie van Vijfheerenlanden biedt daarvoor de juiste basis.

De Omgevingswet

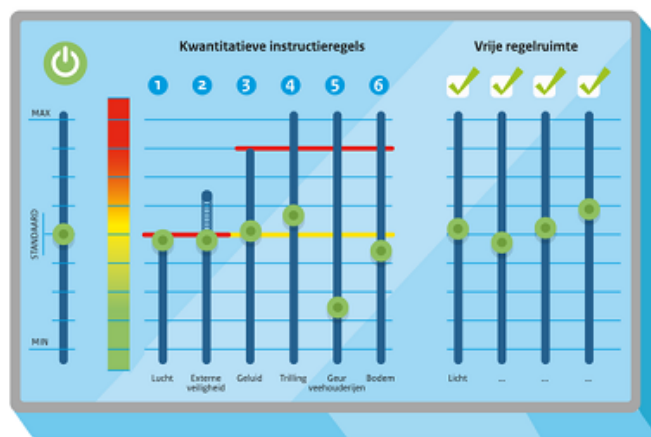
Beoogt een juiste balans te vinden tussen het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen. Voor het bereiken van die balans op lokale schaal krijgen de verschillende overheden meer afwegingsruimte. Er zijn minder regels en er is meer ruimte voor initiatieven.

MENGPANEEL MILIEU

Bestuurlijke afwegingsruimte

Met de Omgevingswet hebben decentrale overheden meer afwegingsruimte voor het stellen van kwaliteitsnormen voor het milieu. Het Rijk stelt hiervoor inhoudelijke kaders in de vorm van instructieregels. Die kunnen een standaardnorm en een bandbreedte meegeven. Voor sommige aspecten, zoals licht, zijn er geen instructieregels en hebben gemeenten vrije regelruimte.

Omgevingswetportaal.nl | december 2017

Tenslotte is bij 'Ruimte om te ondernemen' in het participatietraject ook aandacht gevraagd voor de regeldruk. Reacties lopen uiteen van 'te ingewikkeld' en 'moeilijk te volgen' tot 'soms onnodig'. Er is zeker begrip voor zorgvuldigheid vanuit de gemeente, voor mogelijke precedentwerking, maar men is vooral op zoek naar een praktische insteek, een juiste balans tussen de belangen van de aanvrager en de gemeente. Mogelijk bieden ook hier de uitgangspunten van de Omgevingswet aanknopingspunten het kader voor verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving te vereenvoudigen.

Economische aandachtspunten:

- 1. 'Ruimte om te ondernemen' als basis voor de lokale werkgelegenheid**
- 2. Het belang van een gezonde lokale economie meenemen in de op te stellen Omgevingsvisie Vijfheerenlanden**
- 3. Onderzoek de mogelijkheden regelgeving te vereenvoudigen**

Aantrekkelijke vestigingsfactoren

Voor een gezonde lokale economie zijn aantrekkelijke vestigingsfactoren belangrijk. In verschillende participatiebijeenkomsten is ingegaan op de rol van de lokale detailhandel, de behoefte aan een interessant cultuuraanbod, de goede recreatie- en sportmogelijkheden en natuurlijk op een passend woningaanbod en een goede bereikbaarheid van de gemeente.

Afzonderlijk maar vooral samen zijn het elementen die van groot belang zijn voor een gezonde economie, voor de leefbaarheid en vitaliteit van de gemeente, voor (toekomstige) werknemers en werkgevers. Dus voor nu en in de toekomst.

Vanuit het geschetste economisch toekomstperspectief is meer en vooral integrale aandacht nodig. Eerder is in de visie aangegeven waar de tekorten qua personeel liggen, welke kansen de te realiseren nieuwe woningen voor de gemeente en haar ondernemers bieden, welke ruimte nodig is om te ondernemen. Kansen zijn er ook door het aanwezige cultuuraanbod, de retail en de sport- en recreatiemogelijkheden. Om die kansen te benutten is het noodzakelijk vaker dan nu de onderlinge verbinding te zoeken of te verbeteren en toe te werken naar optimalisatie. Economie gaat namelijk verder dan alleen werklocaties. De oproep is gedaan richting gemeente, maar ook richting ondernemers meer durf aan de dag te leggen. Deze oproep leidt tot de actie in gezamenlijkheid de naamsbekendheid van de gemeente en haar economische partners te optimaliseren. Aantrekkelijkheid van vestigingsfactoren maakt daarvan deel uit.

Bij aantrekkelijke vestigingsfactoren is bereikbaarheid van de gemeente met de auto en met het OV een aandachtspunt. Voor ondernemers in de relatie met hun toeleveranciers, hun afnemers/klanten, maar ook voor hun werknemers en toekomstig personeel.

Vanuit de gevolgen van de beperkingen qua bereikbaarheid is ook gesproken over de vraag hoe de werknemers, huidige en toekomstige, een interessante woonlocatie dichterbij huis kunnen krijgen. Werkgevers hebben er baat bij dat hun werknemers op 'fietsafstand' van hun werk wonen. Daarvoor is het aanbod van voorzieningen (winkels, cultuur, sport, horeca, etc.) belangrijk, naast uiteraard een bedrijfsleven dat voldoende uitzicht op interessant werk biedt.

Een omgekeerde beweging door de Corona-crisis is ook zichtbaar. Nieuwe inwoners die niet in Vijfheerenlanden werken. Door het thuiswerken neemt het belang van reisafstand en –tijd af. Meer waarde krijgt de betaalbaarheid van een woning in combinatie met de woonomgeving. Vijfheerenlanden lijkt een (vooralsnog) aantrekkelijke woongemeente te zijn, vooral door het prijsniveau van de woningen en de ligging vergeleken met de omliggende meer stedelijke gemeenten.

Er is een duidelijke onderlinge samenhang tussen lokale economie en 'aantrekkelijke vestigingsfactoren'. Die relatie vraagt blijvende aandacht en een integrale aanpak om de werkgelegenheid in de gemeente Vijfheerenlanden te verstevigen. Niet in de laatste plaats dragen de aantrekkelijke vestigingsfactoren bij aan een beroepsbevolking als onderdeel van een vitale samenleving. Maar ook in het kader van 'binden, boeien en behouden' van de beroepsbevolking spelen deze factoren hun rol. En in regionaal verband heeft de gemeente Vijfheerenlanden een aantrekkelijk aanbod in 'gezond leven in een stedelijke omgeving'.

Economische aandachtspunten:

- 1. Benader 'aantrekkelijke vestigingsfactoren' integraal in de op te stellen Omgevingsvisie Vijfheerenlanden, met behoud van werkgelegenheid als uitgangspunt***
- 2. Werk in samenwerking met betrokken partijen 'aantrekkelijke vestigingsfactoren' uit tot een concrete aanpak***

Samenwerken & faciliteren

Er is een groot bewustzijn dat breed samenwerken voor alle partijen positieve effecten heeft en de lokale economie ten goede komt. Op veel vlakken vindt al samenwerking plaats, maar deze is soms nog onvoldoende of te fragmentarisch, niet voor iedereen inzichtelijk en daarmee voor verbetering vatbaar.

Een goede samenwerking zorgt voor wederzijds begrip, afstemming en bekendheid met elkaars activiteiten. Er kan samen worden opgetrokken in hetzelfde vraagstuk met een bredere blik en beter resultaat tot gevolg. Samenwerking in processen biedt alle betrokken partijen meer dan de som der delen.

Natuurlijk voor de eigen organisatie, maar nog meer in samenhang met alle andere partners die in de lokale economie een rol spelen. Dat geldt voor overheden, vooral lokaal en integraal vanuit verschillende beleidsterreinen. Voor ondernemers zelf door nog meer in te zetten op de organisatiegraad van het eigen bedrijfsleven. Maar zeker ook voor onderwijs- en maatschappelijke instellingen. Samenwerking beperkt zich dan ook niet tot het eigen werkveld/-terrein.

De behoefte aan beter samenwerken en de oproep daarin een meer actieve en coördinerende rol te vervullen is breed neergelegd bij de gemeente Vijfheerenlanden. Vanuit verschillende beleidsvelden gebeurt dat al, maar er is ruimte voor aanvulling, verbetering en afstemming. Belangrijk voor de lokale ondernemers. Zij kijken naar en beïnvloeden de ontwikkeling van de arbeidsmarkt. Andersom moeten ook de onderwijsinstellingen inspelen op die veranderende arbeidsmarkt.

In principe kan tot en met de middelbare school onderwijs in de gemeente worden genoten. Het belang van een vroege en nauwere samenwerking tussen het bedrijfsleven en het onderwijs is in verschillende gesprekken naar voren gekomen. Bekendheid met lokale bedrijven en wat die bedrijven doen helpt de toekomstige werknemer in zijn/haar beeldvorming en in zijn/haar keuze voor een eventuele vervolgstudie. Inspelen op de toekomstige behoefte van ondernemers, wat zijn de kwalificaties van toekomstige werknemers die gevraagd worden van de ondernemers, is een uitdaging voor het onderwijs.

Daarvoor is het kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd onderwijzend personeel essentieel. Dat blijkt in Vijfheerenlanden geen vanzelfsprekendheid. Stageplekken en vacatures blijken op dit moment lastig te vervullen. Slechte bereikbaarheid en/of de afstand tot de onderwijsinstelling zijn daar debet aan. Samenwerken en het creëren van een aantrekkelijk en breder stageaanbod, onder meer tussen de scholen, is zeer gewenst.

Naast het onderwijs heeft ook het sociaal domein behoefte aan meer overleg en afstemming met ondernemend Vijfheerenlanden. De afstand tot de arbeidsmarkt is een thema, ondernemers denken daarin graag mee vanuit hun maatschappelijke verantwoordelijkheid, maar verwachten van de organisaties die voor de uitvoering medeverantwoordelijk zijn steun en back-up bij vragen en/of onduidelijkheden.

Samenwerken en faciliteren zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De deelnemers aan de bijeenkomsten zien de meerwaarde van nauwere samenwerking en de noodzaak die te verbeteren en uit te breiden. Zij zijn bereid daarin mee te denken, maar ervaren daarin een belangrijke faciliterende rol voor de gemeente. De gemeente heeft het overzicht. Faciliteren kan op verschillende manieren. Vanuit een regierol tot en met het bieden van een luisterend oor en/of het beschikbaar stellen van ruimte. Benoemd is in elk geval het instellen van platforms die zich buigen over de lokale economie en wat ervoor nodig is die succesvol te houden, te krijgen en/of te laten zijn.

Economische aandachtspunten:

- 1. Stel een heldere en overkoepelende lokale overlegstructuur in waarin gemeente en partijen, direct betrokken bij de lokale economie, zijn vertegenwoordigd***
 - 2. Werk het thema 'samenwerken & faciliteren' in overleg met alle betrokken partijen uit***
-

3. De economische agenda

Werkgelegenheid is het centrale thema van deze economische visie. Het belang daarvan is in de visie op verschillende manieren beschreven. Vooral bezien vanuit ondernemers die voor de werkgelegenheid zorgen. Maar zeker ook in het gemeentelijk perspectief dat iedereen ertoe doet en mag meedoen. En niet in de laatste plaats vanuit de (toekomstig) werknemer. Dat leidt ertoe dat werkgelegenheid kan worden opgesplitst in drie typering. Het verkrijgen van werkgelegenheid, het behouden van werkgelegenheid en het verstevigen van werkgelegenheid. Deze driedeling vormt de basis voor de economische agenda voor deze visie.

In onderstaande tabel is deze driedeling weergegeven en voorzien van de aandachtspunten die bij de thema's zijn aangedragen. Dat leidt tot een bestuurlijke visie op economie voor de komende jaren. Daaraan zijn concrete actiepunten toegevoegd. Actiepunten die ieder voor zich en op eigen wijze bijdragen aan de werkgelegenheid in Vijfheerenlanden.

Werkgelegenheid verkrijgen	Aandachtspunten uit alle thema's	Economische visie	Acties
	• Er is brede behoefte aan een heldere en overkoepelende lokale overlegstructuur waarin gemeente en partijen, direct betrokken bij de lokale economie, zijn vertegenwoordigd • Vijfheerenlanden is te bescheiden. De gemeente heeft veel te bieden. Ook op het brede economische vlak. Denk en werk daarom samen met belanghebbende partijen aan een economisch georiënteerde promotiecampagne Vijfheerenlanden • Evenementen waarin lokale jeugd en/of toekomstige werknemers kennismaken met het	Een gezonde lokale economie is belangrijk voor de gemeente Vijfheerenlanden en haar ondernemers en inwoners. Een gezonde economie draagt bij aan de vitaliteit, leefbaarheid, welzijn en welvaart in Vijfheerenlanden Het verkrijgen van werkgelegenheid voor haar ondernemers en inwoners vind de gemeente Vijfheerenlanden belangrijk randvoorwaarde voor de gezonde lokale economie. De gemeente zet zich daarvoor in samen met de meest betrokken partijen	• Initieer, draag bij aan en faciliteer een organisatie- en overlegstructuur die bijdraagt aan de realisatie van de visie • Werk 'aantrekkelijk vestigingsklimaat', 'ruimte om te ondernemen' uit tot een plan van aanpak waarin werkgelegenheid in de brede zin centraal staat • Initieer, organiseer, stimuleer en neem deel aan bestaande en nieuwe evenementen • Werk samen met belanghebbende partijen aan een economisch georiënteerde

	lokale bedrijfsleven zijn belangrijk en dragen bij aan het verkrijgen van werkgelegenheid. • Betrek de jeugd actief bij het uitwerken van deze economische visie • Ga na hoe 'ruimte om te ondernemen' en 'aantrekkelijke vestigingsfactoren' kunnen helpen bij de lokale werkgelegenheid		promotiecampagne Vijfheerenlanden
Werkgelegenheid behouden	Aandachtspunten uit alle thema's	Economische visie	Acties
	• De ontwikkelingen rond Corona en de impact daarvan op ondernemend Vijfheerenlanden vragen ook bij de gemeente blijvende aandacht • 'Samenwerken & faciliteren' wordt door alle betrokkenen als zeer waardevol gezien. • Ondernemers zoeken naar mogelijkheden toekomstige werknemers zo dicht mogelijk bij huis op te leiden en van werk te voorzien • Gesproken is over een breed georiënteerde 'lokale denktank' die trends en ontwikkelingen signaleert en vertaalt naar kansen voor ondernemers en onderwijs	De gemeente Vijfheerenlanden vindt behoud van werkgelegenheid belangrijk vanuit het welzijn en de welvaart van haar ondernemers en inwoners Door de impact van de Corona-pandemie staat het behoud van werkgelegenheid onder druk. Dat vraagt aandacht Innovatie en verduurzaming van de economie biedt voor alle daarbij betrokken partijen een kans. Daarop wordt ingezet	• Maak gebruik van de cijfers die beschikbaar zijn, komen en worden gesteld om te bepalen welke impact de Corona-pandemie heeft op de lokale economie en wat de gemeente in relatie tot behoud van de werkgelegenheid kan betekenen • Richt vanuit de gemeente een breed georiënteerde 'lokale denktank' op met als doel trends en ontwikkelingen te signaleren en kennis daarvan op te doen • Onderzoek de mogelijkheden tegemoet te komen aan de behoefte van ondernemers hun toekomstige werknemers voor Vijfheerenlanden te

	Innovatie en verduurzaming krijgen in Corona-tijd extra aandacht		behouden en op te leiden
Werkgelegenheid verstevigen	Aandachtspunten uit alle thema's	Economische visie	Acties
	Er is breed behoefte aan een overkoepelend lokaal platform waarin nauwere samenwerking tussen overheid-ondernemers-onderwijs-maatschappelijke instellingen binnen de gemeente Vijfheerenlanden centraal staat Innovatie en verduurzaming van de lokale economie zijn belangrijk en vraagt een gezamenlijke aanpak Neem het belang van een gezonde lokale economie mee in de op te stellen Omgevingsvisie Vijfheerenlanden Onderzoek de mogelijkheden regelgeving te vereenvoudigen en/of te versoepelen in het belang van de ondernemers	Het consolideren van de lokale werkgelegenheid is, rekening houdend met de veranderende arbeidsmarkt en de digitalisering, de automatisering en de robotisering van groot belang voor de ondernemers en de inwoners van Vijfheerenlanden. Daarbij zijn ruimte om te ondernemen en de beschikbaarheid van voldoende en gekwalificeerd personeel essentieel. In de Omgevingsvisie Vijfheerenlanden is werkgelegenheid een speerpunt.	Onderzoek de mogelijkheden het bestaande ondernemersloket Vijfheerenlanden (digitaal en analoog) uit te breiden om daarmee de dienstverlening naar ondernemers te professionaliseren Inventariseer de behoefte en de (on)mogelijkheden te komen tot vereenvoudiging van regelgeving voor ondernemersinitiatieven Ondersteun ondernemers proactief in hun zoektocht naar mogelijkheden te innoveren en te verduurzamen en die te toe te passen in de onderneming

Bijlagen

SWOT-analyse economie Vijfheerenlanden

	Positief	Negatief
	Sterkte	Zwakte
Interne factoren	Veel sterke economische sectoren Handen uit de mouwen'-mentaliteit Aanbod glasvezel Centrale ligging tov U16 en AV	Onvoldoende groeimogelijkheden Onbekendheid Vijfheerenlanden Opleiding/stage toekomstige werknemers
	Kansen	Bedreigingen
Externe factoren	Overall behoefte aan betere samenwerking Organisatiegraad ondernemers verbeteren Trends en ontwikkelingen oppakken Vijfheerenlanden als woon- & werkgemeente Meer samenwerken met opleidingsinstellingen	Krapte & krimp arbeidsmarkt Diversiteit / overlap regelingen Bereikbaarheid naar/van/in Vijfheerenlanden

Overzicht initiatieven rond werkgelegenheid vanuit het sociaal domein (volgt later)

...wordt later in maart opgeleverd en daarna toegevoegd...

CONCEPT